JAWOR I KOŚCIÓŁ POKOJU

Fot. Waldemar Sieńko, CC BY-SA 3.0 pl, Wikimedia Commons

Jawor to dawna stolica księstwa jaworskiego, dziś miasto liczące nieco ponad 20 tysięcy mieszkańców. Jego największym skarbem jest Kościół Pokoju z lat 1654–1655, jeden z dwóch zachowanych na Śląsku i wpisany w 2001 roku na listę UNESCO. Drugi stoi w Świdnicy. W Jaworze są też ratusz z wieżą, gotycki kościół św. Marcina i zamek piastowski.

KOŚCIÓŁ POKOJU

Po pokoju westfalskim z 1648 roku ewangelicy w habsburskich księstwach śląskich stracili prawie wszystkie kościoły. Dzięki szwedzkiej dyplomacji dostali zgodę na budowę trzech nowych świątyń. Jaworski kościół zbudowano w latach 1654–1655 według projektu Albrechta von Säbischa. Konstrukcja jest ryglowa, a materiałem było drewno, słoma i glina, czyli to, na co pozwalały ograniczenia nałożone na budowniczych. Obecne wezwanie to Ducha Świętego.

Wnętrze zdobią barokowy ołtarz, ambona i chrzcielnica. Empory pokrywają obrazy ze Starego i Nowego Testamentu, pejzaże z zamkami i tarcze herbowe. Elementy konstrukcji mają polichromie z motywem wici roślinnych. Organy pochodzą z 1855 roku, a w latach 2000–2005 zostały zrekonstruowane. Kościół wpisano na listę UNESCO razem ze świdnickim w 2001 roku.

MIASTO KSIĄŻĄT JAWORSKICH

Pierwsza wzmianka o Jaworze pochodzi z 1242 roku. Około 1274 roku Bolesław II Rogatka wydzielił księstwo jaworskie dla syna, Henryka V Brzuchatego, a Jawor został jego stolicą. Po 1392 roku księstwo weszło w skład Korony Czeskiej.

RYNEK, RATUSZ I KOŚCIÓŁ ŚW. MARCINA

Pierwsze wzmianki o ratuszu pochodzą z 1373 roku. Obecny gmach w stylu neorenesansu niderlandzkiego powstał w latach 1895–1897, a średniowieczna wieża ma 65 metrów wysokości. Przy ul. Szkolnej stoi gotycki kościół św. Marcina z portalem z ok. 1615 roku.

ZAMEK PIASTOWSKI I MUZEUM

Pierwsza warownia powstała tu w XIII wieku. Zamek był siedzibą książąt jaworskich, a od 1746 roku służył jako zakład pracy przymusowej i więzienie, do 1956 roku. Muzeum Regionalne mieści się w dawnym klasztorze bernardynów przy ul. Klasztornej 6. Od 1994 roku działa tam także Galeria Śląskiej Sztuki Sakralnej.

PLAN	ORIENTACYJNY CZAS
Kościół Pokoju	ok. 1 godzina
Rynek, ratusz, kościół św. Marcina	ok. 1,5 godziny

O CZYM WARTO WIEDZIEĆ WCZEŚNIEJ

- Kościół Pokoju stoi w Parku Pokoju, pod adresem Aleja Pięciuset Lat Reformacji 1. Zasady zwiedzania podaje parafia.
- Od lat w kościele odbywają się Jaworskie Koncerty Pokoju, festiwal muzyki kameralnej od maja do września.

CO OBOK

Drugi zachowany na Śląsku Kościół Pokoju to Kościół Pokoju w Świdnicy. Niedaleko leży też Zamek Bolków.

PRZYDATNE LINKI

- Jawor, strona urzędu miejskiego
- Jawor24h.pl, wiadomości z Jawora
- Swidnica24.pl, wiadomości ze Świdnicy

MAŁO KTO WIE

- **Przy kościele jest park na dawnym cmentarzu.** Miejski Park Pokoju powstał na terenie dawnego cmentarza obok Kościoła Pokoju.
  Źródło: Wikipedia, Jawor
- **Dzwony mają imiona.** Trzy dzwony z 1708 roku dostały w 2005 roku imiona Wiara, Nadzieja i Miłość.
  Źródło: Wikipedia, Kościół Pokoju w Jaworze

Fakty w tym przewodniku sprawdzono w październiku 2026 r.

AUTOR

Marcin Roszak

Związany z Cieplicami. Zgłosił do budżetu obywatelskiego odbudowę wieży widokowej na Sołtysiej Górze i pilnował projektu aż do jej otwarcia. Przewodniki opracowuje na podstawie sprawdzonych źródeł. Więcej: marcinroszak.eu.